

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนด มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566¹

วีระยุทธ บุญยงค์²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ตามกฎหมายของไทย และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เนื่องจาก ปัจจุบันมีการใช้วิธีการทางเทคโนโลยี หลอกลวงประชาชนทั่วไปผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จนทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นมิจฉาชีพที่มีการหลอกลวงประชาชนโดยการข่มขู่ทางโทรศัพท์ทำให้เกิดความกลัวแล้วหลอกลักให้โอนเงินและผู้หลอกลวงได้โอนเงินสิน ที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวผ่านบัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นต่อไปเป็นทอด ๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อปกปิดหรืออำพรางการกระทำ ความผิดทำให้ประชาชนผู้สุจริตถูกหลอกลวงจำนวนมากและมีมูลค่าความเสียหายที่สูงมาก และการหลอกลวงดังกล่าวได้เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างและเป็นอันตรายร้ายแรง ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

จากข้อเท็จจริงและปัญหาข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาการวิจัย (Research problems) เกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ที่ควรค่าแก่การศึกษาอยู่หลายประการ เพื่อเป็นการสร้างสมดุลระหว่างเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท สถิตย์เสมากุล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แก๊งคอลเซ็นเตอร์ตามกฎหมายของประเทศไทย และกฎหมายต่างประเทศแล้ว ผู้วิจัยพบว่ากฎหมายของประเทศไทย มีปัญหาอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นี้ ยังไม่มีบทกำหนดโทษแก่สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น หรือ ผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องหากไม่ให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยพบว่า ภัยทุจริตทางการเงินมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ และเทคนิค ที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น พบว่ามีการนำบัญชีมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด (บัญชีม้า) จนเกิดความเสียหายต่อประชาชน ปัจจุบันแก๊งคอลเซ็นเตอร์ใช้วิธีการทางเทคโนโลยี หลอกลวงประชาชนทั่วไปผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จนทำให้ประชาชนสูญเสียทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่มีการตรวจสอบเลขหมายโทรศัพท์ที่อาจเข้าข่ายเป็นแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยในการกระทำความผิดอาจจะใช้รูปแบบ วิธีการติดต่อโทรหาผู้ที่ถูกหลอกลวงจำนวนมากแต่ทางผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ไม่มีการตรวจสอบ แจ้งเตือนเลขหมายไม่ปลอดภัย แก๊งคอลเซ็นเตอร์มีรายชื่อและเลขหมายโทรศัพท์โดยได้มาไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม กฎหมายได้กำหนดกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและมีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลการลงทะเบียนผู้ใช้งานหรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็น และเมื่อได้รับคำสั่งแล้ว ให้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำนั้น มีหน้าที่ส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้สั่งภายในระยะเวลาที่ผู้สั่งกำหนด ตามมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 แต่ไม่มีบทกำหนดโทษให้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องที่ไม่ให้ความร่วมมือ กรณีเพิกเฉยต่อการที่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ใช้โทรศัพท์ในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือไม่มีมาตรการแจ้งแก่ผู้รับโทรศัพท์ว่าเป็นเลขหมายโทรศัพท์ที่อาจเป็นแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ผู้วิจัยพบว่า จากภัยทุจริตทางการเงินนั้น เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2567 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้มีการเพิ่มความเข้มงวดในการจัดการบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีลูกค้ามีความเสี่ยงสูงหรือใช้บัญชีที่มีลักษณะหรือพฤติกรรมผิดปกติ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน แต่การกำหนดมาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ล่าช้า หรือที่ผ่านมามีมาตรการเพื่อคุ้มครองประชาชนที่ไม่ทันต่อวิธีการทางเทคโนโลยีย่อมทำให้เกิดปัญหาภัยทุจริตทางการเงินในปัจจุบัน

ตามกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์นั้น กฎหมายของประเทศจีน ได้บัญญัติถึงโทษผู้ให้บริการเครือข่ายหรือผู้ให้บริการผลิตภัณฑ์หรือบริการเครือข่าย ผู้ดำเนินการ โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ทั้งกรณีบุคคลหรือองค์กรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยทางไซเบอร์ รวมถึงสถาบัน องค์กร และประเทศสิงคโปร์ ได้บัญญัติกฎหมายใหม่ ในความผิดเกี่ยวกับการใช้ซิมการ์ด

กรณีผู้ค้าปลีกหรือผู้รับใบอนุญาตโทรคมนาคมโดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะไม่มีการอนุญาตจากบุคคลที่มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในการลงทะเบียนซิมการ์ด หรือว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับจากผู้ที่ต้องการลงทะเบียนซิมการ์ดนั้นเป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด หรือกรณีผู้ค้าปลีกหรือผู้รับใบอนุญาตโทรคมนาคมกระทำการโดยรู้หรือมีเหตุอันควร เชื่อได้ว่าจะใช้ซิมการ์ด เพื่อกระทำหรืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด

2. ปัญหาบทกำหนดโทษแก๊งคอลเซ็นเตอร์ เนื่องจากประชาชนผู้ทุจริตซึ่งถูกหลอกลวงโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์จนสูญเสียไปซึ่งทรัพย์สิน โดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์ได้กระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิด กระทำเป็นขบวนการมีสถานที่ตั้งในการกระทำความผิด มีผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด แบ่งงานกันทำ กระทำหรือพยายามกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง กรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ การกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์นั้น จะมีกลุ่มรับจ้างเปิดบัญชี และว่าจ้างเปิดบัญชี เปิดเบอร์ โทรศัพท์ใหม่เพื่อผูกกับบัญชี ใช้ในการรับโอนเงินจากผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวง มีผู้จัดหาและรวบรวมบัญชีธนาคาร บัตรเอทีเอ็ม ซิมการ์ดโทรศัพท์ มีกลุ่มแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โทรศัพท์หาเหยื่อ เพื่อหลอกลวงเหยื่อให้เกิดความกลัว แก๊งคอลเซ็นเตอร์ มีกลุ่มควบคุมการทำงาน มีสถานที่ตั้งในการกระทำความผิดอยู่ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่เป็นประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย มีผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดโดยแบ่งงานกันทำ ถือเป็นองค์กรอาชญากรรม ซึ่งตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ไม่ได้บัญญัติโทษให้นักขึ้น สำหรับกรณีดังต่อไปนี้ 1) กรณีมีผู้ที่กระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดได้กระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด 2) กรณีผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด 3) ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด 4) กรณีผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ หรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด

ตามกฎหมายของประเทศจีนนั้น บัญญัติกฎหมายความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อเป็นมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีบทลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ครอบคลุมเกี่ยวกับการกระทำความผิด ประกอบกับการกำกับดูแล ติดตาม การทำงานในเชิงรุก การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ จะเป็นการป้องกันและปราบปรามปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และแก้ไขปัญหากลังคอลเซ็นเตอร์ได้อย่างแท้จริง และทำให้ปัญหานั้นลดลงได้ และประเทศสิงคโปร์ ได้บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับ

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ถือว่าเป็นกฎหมายป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์อย่างยิ่ง รวมถึงได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการใช้ซิมการ์ดในทางที่ผิด กรณีการให้ซิมการ์ดที่ลงทะเบียนโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงทะเบียนซิมการ์ด กรณีการทำธุรกรรมซิมการ์ดที่ลงทะเบียนโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นในการกระทำความผิดทางอาญา กรณีการทำธุรกรรมซิมการ์ดที่ลงทะเบียนโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นเพื่อประกอบการพิจารณา การครอบครองซิมการ์ดที่ลงทะเบียนโดยใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นในการกระทำความผิดทางอาญา กรณีการอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนซิมการ์ดที่ฉ้อฉลซึ่งอำนวยความสะดวกในกิจกรรมทางอาญา รวมทั้งกรณีความผิดกระทำความผิดนอกประเทศสิงคโปร์ที่กระทำทั้งหมดหรือบางส่วนนอกสิงคโปร์อาจถือได้ว่าความผิดนั้นได้กระทำความผิดภายในสิงคโปร์หากผู้ต้องหาอยู่ในสิงคโปร์ในขณะที่กระทำความผิด หรือการกระทำความผิดก่อให้เกิดหรือก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่ออันตรายโดยตรงและคาดหมายได้ว่าการกระทำความผิดก่อให้เกิดหรือก่อให้เกิดความเสี่ยงในประเทศสิงคโปร์

3. ปัญหาการร้องทุกข์ในความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ตามมาตรา 8 วรรคสอง ต้องนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ หรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล เนื่องจาก ไม่ได้บัญญัติกฎหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้การแจ้งข้อมูลหรือหลักฐานตามมาตรา 6 และมาตรา 7 ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 วรรคหนึ่ง จะกระทำทางโทรศัพท์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่กระทำทางโทรศัพท์ ให้ผู้ได้รับแจ้งบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ลงลายมือชื่อผู้รับแจ้ง และวันเวลาที่ได้รับไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งส่ง สำเนาให้ผู้แจ้งเก็บไว้เป็นหลักฐานด้วย หากปรากฏข้อเท็จจริงกรณีผู้ถูกหลอกลงได้ออนไลน์ให้แก่ผู้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีแล้ว ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายในการติดตามตัวผู้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดได้ช้าลง และไม่ทันต่อพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจได้รับแจ้งจากผู้เสียหาย ซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่า ได้มีการทำธุรกรรมผ่านบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวอันเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวมีหน้าที่ระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว พร้อมทั้งนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ หรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตามมาตรา 4 ทั้งนี้ การที่กฎหมายบัญญัติว่า ได้มีการทำธุรกรรมผ่านบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวอันเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยกรณีต้องเป็นการเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเท่านั้นจึงจะมีการรับแจ้งความหรือมีการระงับการทำธุรกรรมไว้ชั่วคราว เมื่อมีการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ หรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลแล้ว เป็นการบัญญัติให้สถาบันการเงินและพนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจในการพิจารณา เป็นเหตุให้บางกรณีไม่มีการระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว และไม่มีการรับแจ้งความร้องทุกข์ ทั้งนี้ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่งหากประสงค์จะแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือข้าราชการตำรวจซึ่งมีหน้าที่ในการรับแจ้งความร้องทุกข์แต่ไม่รับแจ้งความร้องทุกข์ทันที หรือสถาบัน

การเงินจะไม่ระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจว่าเป็นกรณีไม่เข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีแต่เป็นเพียงการแจ้งข้อมูลหรือหลักฐานตามตามมาตรา 6 และมาตรา 7 ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 วรรคหนึ่ง เท่านั้น เพื่อเข้าสู่ระบบ หรือกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลเท่านั้น ซึ่งผู้แจ้งความร้องทุกข์คืออาชญากรรมทางเทคโนโลยีต่อผู้รับแจ้งความร้องทุกข์นั้น ได้ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้แจ้งความร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิดที่กล่าวหา พฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้น ได้เกิดกระทำความเสียหายที่ได้รับ และมีข้อความปรากฏด้วยว่า มีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม และการกล่าวหาเหล่านั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษครบถ้วน ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการไม่รับแจ้งความนั้น และสถาบันการเงินใช้ดุลพินิจในการไม่สั่งระงับการทำธุรกรรมไว้ทันทีเป็นการชั่วคราว ตามกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตามมาตรา 4 มาตรา 7 และมาตรา 8 จึงสมควรที่จะแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมาย และคุ้มครองประชาชนผู้สุจริตมากยิ่งขึ้น

4. ปัญหาเรื่องบทลงโทษตามพระราชพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นั้น เป็นการเข้าซ้อนกับความผิดหลักที่มีอยู่แล้ว กล่าวคือ ผู้ใดที่เปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้อง หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้ โดยประการที่รู้หรือควรรู้อยู่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใด ตามมาตรา 9 นั้น อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดจะเป็นเพียงตัวการหรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดในความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดบทหลักอยู่แล้ว และมีการตราพระราชพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อบังคับใช้ ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้กระทำความผิดกรรมเดียวแต่ผิดต่อกฎหมายหลายบทซึ่งจะต้องถูกลงโทษบทหนักตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 9 ควรแก้ไขเพิ่มเติมโทษ กรณีผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้อง หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้ โดยประการที่รู้หรือควรรู้อยู่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใด

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า กฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศนั้น ต่างก็มีกฎหมายมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่า กฎหมายของประเทศจีน บัญญัติกฎหมายความปลอดภัยทางไซเบอร์มีบทลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ครอบคลุมเกี่ยวกับการกระทำความผิด ประกอบกับการกำกับดูแล ติดตาม การทำงานในเชิงรุก การบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ จะเป็นการป้องกันและปราบปรามปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และแก้ไขปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ได้อย่างแท้จริง และทำให้ปัญหานี้ลดลงได้ ส่วนกฎหมายของประเทศสิงคโปร์นั้น

ความคล้ายกับกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งมีอัตราโทษที่ใกล้เคียงกัน บางบทบัญญัติได้บัญญัติอัตราโทษปรับที่สูงกว่า กรณีมีการกระทำความผิดซ้ำจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น และการบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยถึงขั้นนั้น มีการบัญญัติกฎหมายที่ครอบคลุมมากกว่ากฎหมายของประเทศไทย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 พบว่ามี เหตุผลและความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยของประเทศหรือสาธารณะหรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้สุจริตสมควรมีมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ให้หมดไปโดยเร็ว อันเป็นกรณีที่มีความจำเป็นอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการแก้ไขพระราชกำหนดนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะโดยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ดังนี้

1. ควรเพิ่มเติมบทกำหนดโทษแก่สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือโดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่า บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ และเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใด แต่ไม่ระงับการใช้งานบัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ และเลขหมายโทรศัพท์ดังกล่าว นั้น ผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะว่าให้เพิ่มเติมบทกำหนดโทษในพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ดังนี้

มาตรา 9/1 บัญญัติว่า “สถาบันการเงินให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้มีการกระทำความผิด โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่า บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท”

มาตรา 9/2 บัญญัติว่า “ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น หรือผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้มีการกระทำความผิด โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่า เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท”

2. บทกำหนดโทษแก๊งคอลเซ็นเตอร์กรณีมีผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ หรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายเกิดความคลุมเครือ ไม่ครบถ้วน และกรณีการหลอกลวงโดยแก๊งคอลเซ็นเตอร์ได้ร่วมกระทำความผิดเป็นขบวนการ

ผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะว่าให้ มีการแก้ไขและเพิ่มเติมบทกำหนดโทษ ในพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยมีบทบัญญัติ ดังนี้

มาตรา 11 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อ หรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 11 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดในวรรคหนึ่ง สมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือทำเป็นขบวนการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3. การร้องทุกข์ในความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 การที่มาตรา 7 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจได้รับแจ้งจากผู้เสียหาย ซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่า ได้มีการทำธุรกรรมโดยบัญชีเงินฝากหรือ บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวและเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวมีหน้าที่ระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว...” ทำให้เกิดการใช้ดุลพินิจการไม่รับคำร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนและการไม่ระงับการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินดังกล่าวระหว่างพนักงานสอบสวนกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าว ในกรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้เสียหาย ซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่า ได้มีการทำธุรกรรมโดยบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว และพิจารณาว่ากรณีใดเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือไม่อย่างไร ในกระบวนการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้มีการติดตามตัวผู้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้ทันทั้งที่และสามารถระงับการทำธุรกรรมดังกล่าวไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประชาชนผู้สุจริตซึ่งถูกหลอกลวงจนสูญเสียไปซึ่งทรัพย์สิน จึงขอเสนอแนะว่าให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นควรตัดคำว่า “...และเข้าข่ายเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี...” ที่ระบุไว้ในมาตรา 7 โดยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ดังนี้

มาตรา 7 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจได้รับแจ้งจากผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ถือบัญชีเงินฝากหรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่า ได้มีการทำธุรกรรมโดยบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ให้สถาบันการเงิน หรือ ผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าวมีหน้าที่ระงับการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราว พร้อมทั้งนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ หรือกระบวนการเปิดเผย หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตาม มาตรา 4 เพื่อให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการธุรกิจผู้รับโอนทุกทอดทราบและระงับการทำธุรกรรมดังกล่าวไว้ทันที และแจ้งให้ผู้เสียหายไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง เมื่อมีการร้องทุกข์

แล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการที่ได้รับการทำธุรกรรมไว้ทราบ และให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความร้องทุกข์ หากไม่มีคำสั่งให้ระงับการทำธุรกรรมไว้ต่อไปภายในเวลาดังกล่าว ให้สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการยกเลิกการระงับการทำธุรกรรมนั้น”

มาตรา 8 วรรคสาม บัญญัติว่า “ตามมาตรา 8 วรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์ทันที และแจ้งให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการผู้รับโอนทุกทอดทราบ และระงับการทำธุรกรรมดังกล่าวไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความร้องทุกข์”

4. ปัญหาเรื่องบทลงโทษตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นั้น เป็นการเข้าซ้อนกับความผิดหลักที่มีอยู่แล้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ให้เพิ่มอัตราโทษในมาตรา 9 โดยให้มีอัตราโทษที่สูงกว่าความผิดหลัก โดยควรมีการแก้ไขบทบัญญัติ ดังนี้

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้อง หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้ โดยประการที่รู้หรือควรรู้ว่า จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือความผิดทางอาญาอื่นใดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

5. ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายของประเทศไทย ให้เทียบเท่าหรือดีกว่ากฎหมายของต่างประเทศ บัญญัติกฎหมายให้มีความครอบคลุมและให้ทันต่อวิธีการทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีโทษหนักขึ้น เพื่อป้องปรามหรือยับยั้งผู้กระทำความผิด เพื่อป้องปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้น และเพื่อป้องกันผู้กระทำความผิดไม่ให้หวนกลับไปกระทำความผิดอีก โดยการให้รับโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องการที่จะถูกลงโทษเช่นนั้นอีก อย่างไรก็ตาม การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์เป็นไปตามนโยบายและแผนปฏิบัติการว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบราย
 มาตรา ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.
 พิชัย นิลทองคำ. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-6 อาญา ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.
 กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.

เอกสารอื่น ๆ

ธนาคารแห่งประเทศไทย [Online]. Available URL: <https://www.bot.or.th/th/laws-and-rules/bot-takes-responsibilities-and-other-relevant-laws-and-regulations/law01.html#anchor3-item-cd344e8317>.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 [Online]. Available URL: [https:// dictionary.orst.go.th/](https://dictionary.orst.go.th/).

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [Online]. Available URL:

https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid= 1042& file name=index.

สุทิน รัตนวราห และจรัส เล็งวิทยา. เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชา กระบวนวิชากฎหมายอาญา
 ชั้นสูง LAW 6818, หน้า 1-2.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.

พระราชบัญญัติว่าด้วยว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562.

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.

พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566.

ประมวลกฎหมายอาญา.

ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง นโยบาย

และแผนปฏิบัติการว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์.

กฎหมายต่างประเทศ

Translation: Cybersecurity Law of the People's Republic of China.

LAW ENFORCEMENT AND OTHER MATTERS ACT 2024 (No. 16 of 2024).

AMENDMENT OF MISCELLANEOUS OFFENCES (PUBLIC ORDER AND NUISANCE) ACT 1906.